

Piet en Anja Spelt zijn secuur op hun koeien Vijfde honderdtonner in zicht

I

In een weiland in het Zuid-Hollandse Nieuwveen lopen drie koeien die de 100.000-liter grens hebben overschreden, en nog twee die er dicht tegenaan zitten. Van de ruim 40 koeien zijn er tien ouder dan tien jaar. Dat Piet en Anja Spelt zuinig zijn op hun koeien, moge duidelijk zijn.

(door Gineke Mons)

Bij de melkcontrole van augustus was het weer zo ver: twee koeien van Piet en Anja Spelt passeerden de mijlpaal van 100.000 liter melk. De roodbonte Pukkie 63 (v. Compagnon) is bezig aan haar elfde lactatie en noteert nu een levensproductie van 100.122 kilo melk met 4,65 vet en 3,49 eiwit. Haar zwartbonte stalgenote Moorkop 15 (v. Rock) zette een levensproductie neer van 100.532 liter. Anders dan haar naam misschien zou doen vermoeden, produceert Moorkop bepaald geen slagroom: gemiddeld 3,82 vet en 3,56 eiwit. Maar ze had dan ook maar negen lactaties nodig om op de 100.000 kilo melk te komen, dus wat wil je.

In oktober 2010 was het ook al feest in Nieuwveen; toen werd Adriana 32 honderdtonner. Deze grijze dame is inmiddels 17 jaar oud en nog steeds in productie. "Ze is een beetje stram, maar alles doet het nog", zegt Piet Spelt liefkozend. Adriana (50% FH) is een dochter van Dalweg 97. Haar teller staat inmiddels op 112.000 liter; ze komt waarschijnlijk volgend jaar aan de 10.000 kilo vet en eiwit. Adriana is bezig aan haar veertiende lactatie en ze gaat gewoon door. In november moet ze weer kalven, van Climax. "Die krijgt volgens KI Samen elke koe drachtig en dat klopt ook wel", meent de melkveehouder.

(Pukkie 63)

(Moorkop 15)

(Adriana32)

Piet en Anja Spelt zijn beiden 52. Ze melken in Nieuwveen (nabij Aalsmeer) ruim 40 koeien. De veestapel was vroeger FH, maar is nu 100 procent Holstein, waarvan ongeveer de helft zwartbont en de helft roodbont. Met 350.000 kilo melk op 20 hectare is het bedrijf redelijk intensief. Maïs teelt Spelt niet. "Dan moet je alles laten doen. Ik ben een echte grasboer, ik weid de koeien dag en nacht. Vorig jaar hebben ze tot Sinterklaas buiten gelopen."

‘s Zomers voert hij op stal alleen hooi bij. Daar staat tegenover dat hij zijn koeien wel verwent met 25 à 26 kilo krachtvoer per 100 kilo melk. Al met al goed voor een rollend jaargemiddelde van bijna 9.100 kilo melk met 4,34 vet en 3,39 eiwit. "Afgelopen zomer zat het eiwit zelfs de hele tijd rond de 3,60, dat was wel heel apart hoog."

Geen opvolger

Piet en Anja hebben een relatief klein bedrijf en geen opvolger. Hun enige kind, zoontje Matthijs, werd acht jaar geleden geboren en overleed al na een paar uur, vertellen ze. Zijn fotootje staat op de keukentafel. Het uitblijven van kinderen betekent niet alleen persoonlijk verdriet, maar het heeft ook z'n weerslag op de bedrijfsontwikkeling. Piet: "Je bedrijf over doen aan de volgende generatie is natuurlijk het mooiste wat er is, maar dan moet je wel iemand in de familie hebben die dat wil." Glimlachend: "Tja, ons neefje is zelfs al bang voor de hond."

Bloemenveiling

Piet werkt ook nog op de bloemenveiling in Aalsmeer. "Dat doe ik al dertig jaar. Ik breng bloemen en andere producten voor de klok, met zo'n elektrisch trekkertje. We beginnen 's ochtends om half vijf met melken, dan ga ik om tien over vijf naar de veiling, en dan maakt Anja het melken af." Wekelijks werkt hij zo minimaal 22 uur buiten de deur. "Ik houd van het contact met de collega's, de drukte en de gezelligheid. En 's middags kom je weer tot rust op de boerderij."

Het werken op de veiling is ontstaan omdat Piet vroeger samen boerde met zijn broer. In maatschap molken ze drie ton melk en er was dus tijd over. Toen het bedrijf werd opgesplitst, had Piet nog 150.000 kilo melk over en kwamen de extra inkomsten van de veiling ook goed van pas. "Nu zitten we weer op bijna 350.000 kilo melk, met dank aan de inbreng van Anja, maar dan nog blijven we maar keuterboertjes", meent hij. Hij zou er eventueel wel land bij kunnen huren van de glastuinders in de omgeving, maar dan moet ook de stalruimte worden uitgebreid en de 2x4 visgraat melkstal worden opgeschaald.

Zuinig op het vee

Voorlopig gaan ze daarom op de vertrouwde voet voort; en dat bevalt ze heel goed. Piet en Anja kennen hun koeien bij naam. Ze krijgen regelmatig een aai over de kop – of een schop voor de kont, als het een keer nodig is. Er zitten er een paar tussen met een behoorlijke eigen wil, aldus Piet. Maar de liefde voor het vee voert absoluut de boventoon. De koeien mogen lang blijven en oud worden. De gemiddelde leeftijd is maar liefst 7 jaar en 4 maanden; tien koeien zijn zelfs ouder dan 10.

"Kwestie van zuinig zijn op het vee, ook op het jongvee", zegt Piet eenvoudig. Een kalf met een gebroken poot heeft hij wel eens gegipst met twee stukjes pvc-pijp, een kalf met een navelbreuk wordt opgelapt. "Koeien die slecht drachtig willen worden, laat ik soms wel zes keer insemineren. Een andere boer zou ze misschien eerder weg doen, maar een oudere koe, daar heb je veel meer aan, vind ik." Hij noemt als voorbeeld Nellie 47: "Die is veertien jaar oud, maar kalft elk jaar in september en ze geeft nog 7.500 liter."

Pijnstillers zet hij ook in, indien nodig. "Vroeger prakkiseerde je er niet over, maar als je ziet hoe zo'n koe ervan opknapt, doet het je toch goed." Tegelijkertijd gebruikt hij zo min mogelijk antibiotica. Melk moet vanwege de resistentie-problematiek bij mensen antibiotica-vrij zijn, vindt hij. "Ik gebruik het alleen als het echt niet anders kan. We hebben dit jaar pas begin september de eerste koe behandeld. Ik ben er echt anders over gaan denken, ik wil nu eigenlijk ook geen apart gehouden antibiotica-melk meer voeren aan de kalveren." Droogzetten doet hij met OrbeSeal en niet meer met droogzetters. Het celgetal is daardoor wel wat hoog, zo rond de 300. "Maar dat komt natuurlijk ook doordat we veel oude koeien hebben met een hoog celgetal." Als het echt te gek wordt, worden de uitschieters opgeruimd.

Piet dwingt zichzelf ook om zuinig aan te doen met de koeien door 60 procent te insemineren met Belgische Blauwen. Hij zit dus maar krap in het jongvee – 6 onder een jaar, 7 boven een jaar – en dat houdt je wel scherp, geeft hij aan. Gemiddeld worden zes koeien per jaar vervangen. "Ik doe het niet omwille van de stalruimte of andere dingen, maar puur om mezelf te dwingen om secuur te zijn op de koeien. Als een stok achter de deur. En de boekhouder is er blij mee." Maar aan de andere kant moet je ook gewoon zakelijk zijn, meent hij. "Een koe die weg moet, gaat gewoon weg. We gaan ze niet begraven of zo."

Krijtbord

Maar hij heeft er duidelijk schik in om koeien naar de 100.000 liter te coachen. Dat is ook te zien op het krijtbord dat in de stal boven de bak met brok hangt. 'Hup Moorkop Hup' staat erop geschreven, en 'Vooruit met de geit, Pukkers', het koosnaampje van de donkerrode Pukkie 63. "Tja, die Pukkers, daar lopen we al twaalf jaar achteraan te duwen.

Er zit gewoon geen gang in, maar toen ze dicht bij de 100.000 kwam, wilde ik wel dat ze dat kon vol maken." Pukkie wil nu niet meer tochtig worden en haar celgetal is veel te hoog; een dezer dagen zal ze het veld moeten ruimen.

Alle koeien die eenmaal boven de 70.000 kilo komen, houdt Piet nauwlettend in de gaten. De volgende honderdtonner die eraan zit te komen, is de zwartbonte Pukkie 70 (v. Visstein Profit), die staat nu op 99.670 kilo melk. Zij zal waarschijnlijk eind september de mijlpaal passeren. "Ze heeft in 2009 nog coli gehad ook, ze is driespeen geworden, het is er echt een met ruggengraat."

Aal 3, een roodbonte Bonhill Aerospace-dochter, komt er ook aan: zij staat nu op 98.828 kilo melk met 4,10 vet en 3,20 eiwit. Een mager beestje, maar wel een met doorzettingsvermogen, volgens Piet. "Aal komt uit een heel sterke moederlijn. Bij de stieren die ik gebruik, let ik daar ook op: is de moeder in de buurt van de 100.000 liter gekomen? Dat ze als vaars 10.000 liter heeft gegeven, zegt me niks, het gaat me erom dat een stiermoeder duurzaam en slijtvast is." Hij houdt daarom van een stier als Jorryn en zijn nazaten; die komen uit een sterke moederlijn. Spelt gebruikt uitsluitend sperma van proefstieren van KI Samen, de Toekomststieren. "En ik werk al jaren met Triple A; ik gebruik het liefst stieren met de code 456. Die zijn wat ronder, hebben meer kracht en macht."

Misschien helpt dat ook om de koeien ouder te laten worden. Maar zeker is dat Piet en Anja gewoon heel secuur zijn op hun dieren.

